

Når undervisningen vækker følelser hos eleverne

TIVISTISKE
ÅND

CTIVIST HAND

... og det er det, som er vigtigt
... og det er det, som er vigtigt
... og det er det, som er vigtigt

FOTO: ULLA DIDRIKSEN © SKOLETJENESTEN I BORNHOLM

Dagens to nøglespørgsmål

- ① Hvordan arbejder vi med dialogisk undervisning som metode, når emnerne vækker følelser hos eleverne?
- ② Hvordan kan du bruge dagens oplæg og refleksioner ind i din egen undervisning?

Dagens program

01 Velkomst og
rammesætning af dagen

02 Kontrasterende
stemmer

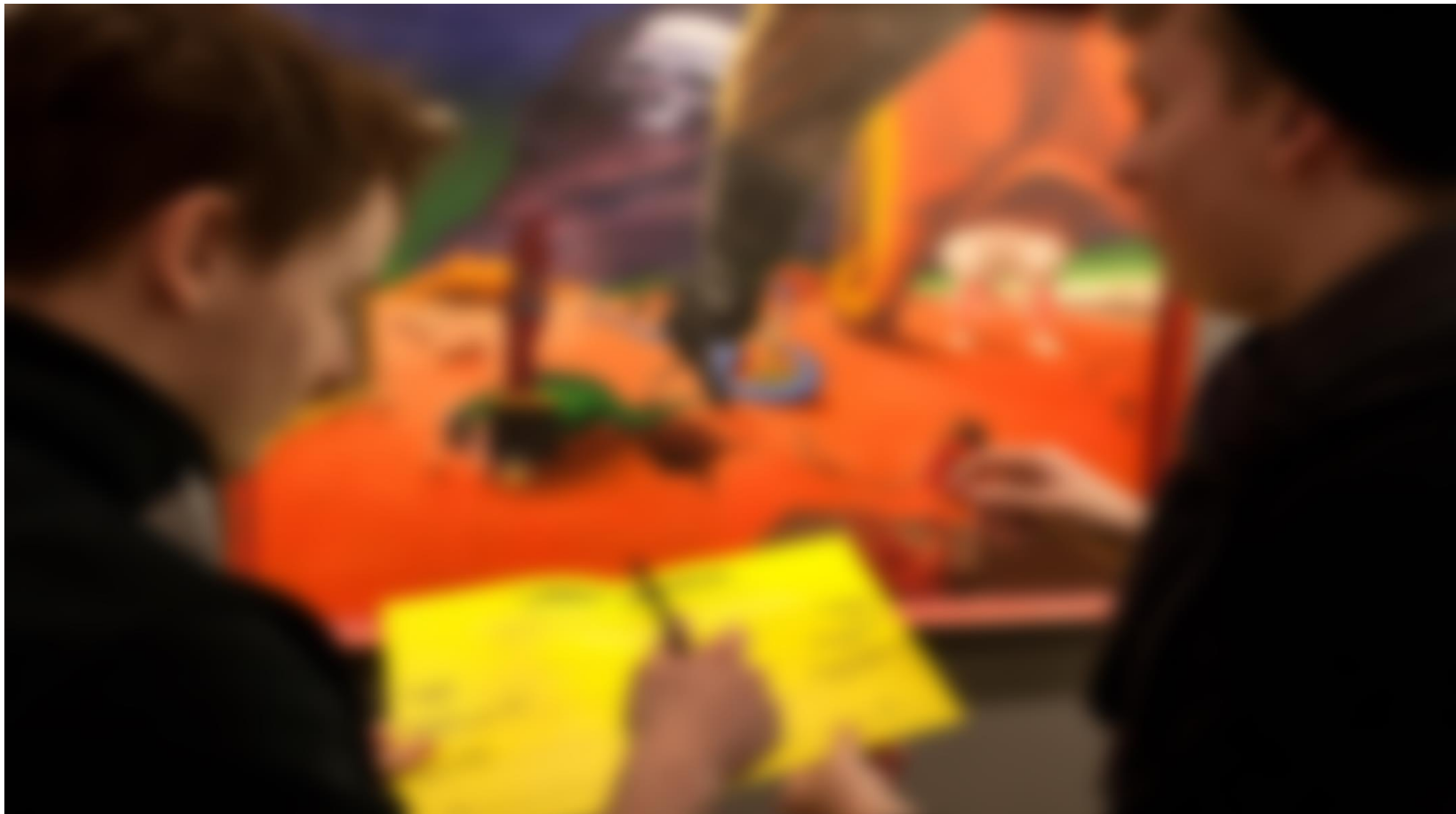
03 Kort pause

04 Debatspil: Case fra
Immigrantmuseet

05 Ligestillingsdebatten og
en curler

06 Kort opsamling

Kontrasterende stemmer/blikke – en case fra SMK. Temadag 6.februar 2024

Dialogisk undervisningspraksis

Olga Dysthe, Professor i pædagogik ved Bergen Universtitet
Observationer og analyse af undervisningspraksis på 7 kulturinstitutioner. Hendes forskning tager bl.a. afsæt i den russiske sprog-og litteraturteoretiker Mikhail Bakhtin.

Dialogbaseret undervisning

*Mening skabes og udvikles gennem dialogisk interaktion og samarbejde mellem mennesker, som er situeret i en bestemt kontekst. I forhold til undervisning betyder dette, at flerstemmighed bliver en af kerneværdierne, og at der lægges vægt på **muligheden for at lære og skabe mening gennem mødet med andres opfattelser og synspunkter...***

Nøglebegreber: variation, deltagelse, flerstemmighed

- Skab et uv-design, bygget på variation og skab dermed plads for flerstemmighed og deltagelse
- Stil autentiske spørgsmål, dvs. spørgsmål, som du ikke kender svaret på
- Stil opfølgningsspørgsmål og brug elevernes input – høj værdsætning
- Gør elevernes forskellige stemmer tydelige og fremhæv det flerstemmige
- Udfordr elevernes synspunkter og blikke
- Tilføj ny viden
- Opsummer i fællesskab, byg broer, røde tråd – stilladsér
- Vær åben og nysgerrig men også tydelig og tryghedsskabende

Mikhail Bakhtin (1895-1975) og dialog

- Dialogue as fundamental to human existence: "to live means to participate in dialogue: to ask questions, to heed, to respond, to agree, and so forth"
- "truth is not born nor is it to be found inside the head of an individual person, it is born *between people* collectively searching for truth, in the process of their dialogic interaction"
– it is not I but we who create meaning

Flerstemmighed og kontrasterende stemmer

- Heteroglossia og polyfoni – flerstemmighed. En kommunikativ situation, hvor både social, kulturel og sproglig forskellighed får plads, idet deltagerne får lov at give udtryk for det de står for, på deres egne vilkår
- Flerstemmighed findes ligesom dialog altid i en klasse men man skal arbejde for at skabe rammerne for dens udfoldelse
- Det vage, det flertydige, modstand og spændinger (modsat konsensus, klarhed, enighed etc.). Potentialet for læring er størst når forskellige syn konfronterer hinanden (gnister og ny viden opstår)
- Respekten for den andens ord, viljen til at lytte, at forstå den andens præmisser og bruge den andens ord som tankeredskab, men samtidig bevare respekten for ens eget ord

En kort opsummering

Det er ikke brugen af dialog forstået som 'samtale' i ordets snævre betydning, der primært gør undervisningen 'dialogbaseret'; det er det, at underviseren skaber de nødvendige rammer for dialogisk kommunikation. I princippet kan alle undervisningsformer fungere både dialogisk og monologisk. Det vil sige, at underviseren kan åbne op eller lukke af for undren, modforestillinger og videretænkning gennem varierede undervisningsformer...

KIRCHNER

TIL

DISKUSSION

NOLDE

“Noldes malerier synes at indfange papuanerne i deres egen ret, og de afspejler ikke kun vestlige ideer om fremskridt. Vi blev enige om, at Nolde formåede at overskride stereotyperne og indfange noget mere.”

NANCY JOUWE, 2021

Kulturhistoriker og papuaner

Kirchner og Nolde – Ekspressionisme og kolonialisme, 2021

“Man får kun æstetikken, man ved ikke, hvem de er. Man ved ikke, om de har en familie, eller hvad de lever af. Man kender ikke de kulturelle samfunds komplekse systemer, så det er det, jeg ser, når jeg ser på afbildninger fra Europa. De er blottet for menneskelighed, og hvem vi er som mennesker”

LISA HILLI, 2021

Billedkunstner, bosiddende i Melbourne med rødder fra Papua Ny Guinea
Kirchner og Nolde – Ekspressionisme og kolonialisme, 2021

Udvikling af undervisningsforløb

- Flere faser flere niveauer
- Ulk workshops med bl.a. Marronage og en gruppe af studerende
- Udvikling med undervisergruppen (under nedlukningen – onlinemøder og et enkelt besøg i udstillingen)
- Udvikling med to undervisere – uv-design – afprøvet med resten af undervisergruppen og med testklasser
- Hovedfokus: dilemmaer og blikke

Opmærksomhedspunkter i uv-designet og udvalgte dilemmaer

- Det trygge rum – plads til uenigheder
- At være historieskabte og historieskabende. Dengang og nu. Tyskland og DK
- Hvad er et blik? Og hvilke blikke er svære at håndtere? Ord.
- Risiko for udskamning. Eller fokus på elever der ikke ønsker det.
- Museet som barn af kolonitiden.
- Værk og kontekst – kunstner og værk
- Liste med dilemmaer

Øvelser

- Associationsøvelse
- Processkrivning – *når jeg ser på værket tænker jeg på*
- Sammenligningsøvelse – Benin-bronzerne
- Interview-øvelse – interview en person i et maleri (at vende blikket)
- Tegneøvelse – atelieret som et teaterstykke
- Ord og billede – citater (nutidige stemmer, Noldes dagbog etc., værker, ulk

FOTO: LARS VOLF-JENSEN, SKOLETJENESTEN

Kort pause

Lise Milan Nielsen, Undervisningsansvarlig

Velkommen

HER?

- 1500-tallet : Hollandske bønder på Amager
(Museum Amager, Dragør lokalarkiv)

- 1892-1929 : Polske landarbejdere
(Museum Lolland-Falster)

- 1960erne-1970erne : Gæstearbejdere
(Immigrantmuseet)

Forløbet

Introduktion til museet – 500 års migrationshistorie.

Rammesætning for dagens forløb.

Arbejde i udstillingen, særligt med fokus på arbejdsmigration.

Debatspil.

Afrunding og afklaring.

Velkommen HER?

Spørgsmål	Kategori	Svar	Points
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			

Points i alt _____

Integrationsstrategi Assimilation

Ved en assimilerende integrationsstrategi tilpasser immigranterne sig til den eksisterende kultur i det land de kommer til.

- Samfundet bør lægge vægt på at indvandrere lærer sproget i det land, de kommer til.

Integrationsstrategi Integration

Ved en integrerende integrationsstrategi samles kulturelle træk fra både minoritets og majoritetskulturen og danner en fælles helhed.

- Immigranter bør tage del i det eksisterende samfund. Det er dog samfundets opgave at tilbyde tværkulturel oplysning, sådan så minoritetskulturen også lærer om mindretallets kultur.
- Immigranter bør læse sproget i det eksisterende samfund. Det skal være et krav, at alle skal være et sprogkundt.

Integrationsstrategi Multikulturalisme

Ved en multikulturel integrationsstrategi eksisterer kulturer parallelt i samme samfund, uden at forholdet mellem dem nødvendigvis reguleres.

- De enkelte etniske grupper bør ligestilles, sådan at det er muligt at oprette foreninger og lignende og dyrke deres egen kultur.
- Immigranter bør frit have mulighed for at bosætte sig, hvor de ønsker – også selvom det måske giver etniske eller kulturelle ghettoer.

Integrationsstrategi Segregering

Ved en segregerende integrationsstrategi adskilles et samfunds indbyggere i etniske, religiøse, sociale eller kulturelle grupperinger.

- Ved arbejdsmigration er tidsbegrænset immigration en god ide for at sikre, at immigranterne rejser, når arbejdet er udført.
- For at undgå kulturelle sammenstød bør immigrationsgrupper forstærkes indkvarteret i afgrænsede grupper.

Samfundet bør ikke bruge ressourcer på at hjælpe immigranter om den kultur, de kommer fra, således at der ikke sker kulturel smeltning eller opstår falske håb om forhold over den tid, der er brug for.

Arbejdsgiver

Her skal eleverne sætte sig i arbejdsgiverens sted, og tage stilling til nogle arbejdsrelevante problematikker omkring løn, boligforhold, sprogkurser, skole osv.

De skal se sig selv som dem, der skal varetage arbejdernes interesse.

33

Oplysning
I 2010 boede 41% af indvandrere og efterkommere af indvandrere i almennyttige boliger. 13,7% af danskerne havde samme boligtype.

Spørgsmål
Du er blevet pålagt at sørge for indkvartering for den udenlandske arbejdskraft, du har hentet til din virksomhed. Hvordan løser du opgaven?

C Arbejdsgiver

33

DEBAT

- 1 Min virksomhed bygger arbejderboliger med udgangspunkt i, at grupperne af udenlandske arbejdere bor hver for sig.
- 2 Virksomheden giver en pose penge til hver enkelt arbejder, så de selv kan bestemme, hvor de vil bo.
- 3 Virksomheden lejer sig ind i de nærliggende boligområder, sådan at arbejderne spredes blandt danskere.
- 4 Min virksomhed sørger for at lave borgermøder i nærområdet, hvor udlændingene indkvarteres for at sikre, at naboerne kender til hinanden.

C Arbejdsgiver

Arbejder

Her stiller eleverne sig i arbejdernes sted, og skal tage stilling til forhold som f.eks. sprog, børnenes skolegang, arbejdsforhold, kulturforskelle på arbejdspladsen osv.

De skal se sig selv om den arbejder, der har eller lige har fået arbejde i et andet land.

46

Oplysning
Ca. 6 mio. mennesker taler dansk, mens mellem ½ og 1,8 mia. taler engelsk, 1,3 mia. taler kinesisk og ½ mia. taler spansk.

Spørgsmål
Du arbejder i et firma, hvor engelsk er hovedsproget, så du har ikke brug for at lære sproget i det land, du arbejder i. Hvad gør du?

D Arbejder

46

DEBAT

- 1 Du vil gerne lære sproget, så du kan snakke med dine naboer.
- 2 Du synes ikke, at der er grund til at lære flere sprog. Du er jo dansker og klarer dig fint med dansk og engelsk.
- 3 Du taler engelsk på arbejde og dansk hjemme men lærer også med tiden et par praktiske gløser.
- 4 Du synes, du har pligt til at lære landets sprog, så du melder dig straks til et sprogkursus.

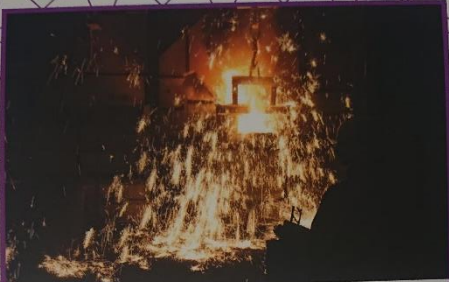
D Arbejder

Samfund

Her tager eleverne stilling til samfundsrelaterede problematikker. Det kan f.eks. være i forhold til folkeskoler, i forhold til sundhedssektoren, ulighed på arbejdet eller privatsfæren.

Her hæver eleverne sig over samfundet og ”kigger ned”.

17

Oplysning

I 2003 tjente indvandrere fra ikke-vestlige lande i industribranchen i gennemsnit 248.917 kr årligt, mens gennemsnitsindkomsten for danskere i samme branche var 358.091 kr.

Spørgsmål

Indvandrere, især fra ikke-vestlige lande, får i gennemsnit en væsentligt lavere løn end andre lønmodtagere. Hvad mener du om det?

17

DEBAT

- 1 Der burde være lige løn for alle - det kan i hvert fald ikke afhænge af etnicitet.
- 2 Jeg er sikker på, at indvandrere får løn efter kvalifikationer. Hvis de f.eks. lærte mere dansk, ville de også få højere løn.
- 3 Løn burde gives efter kvalifikationer, men der kan være nogle oplæringsperioder, hvor indvandrere får lavere løn.
- 4 Det er fair, at der er forskellige løngrupper for danskere og indvandrere.

B Samfund

B Samfund

Resultat

Til slut skal eleverne, ved hjælp af pointsystem, undersøge, hvilken samfundsstruktur de hælder mest mod.

Udfald:

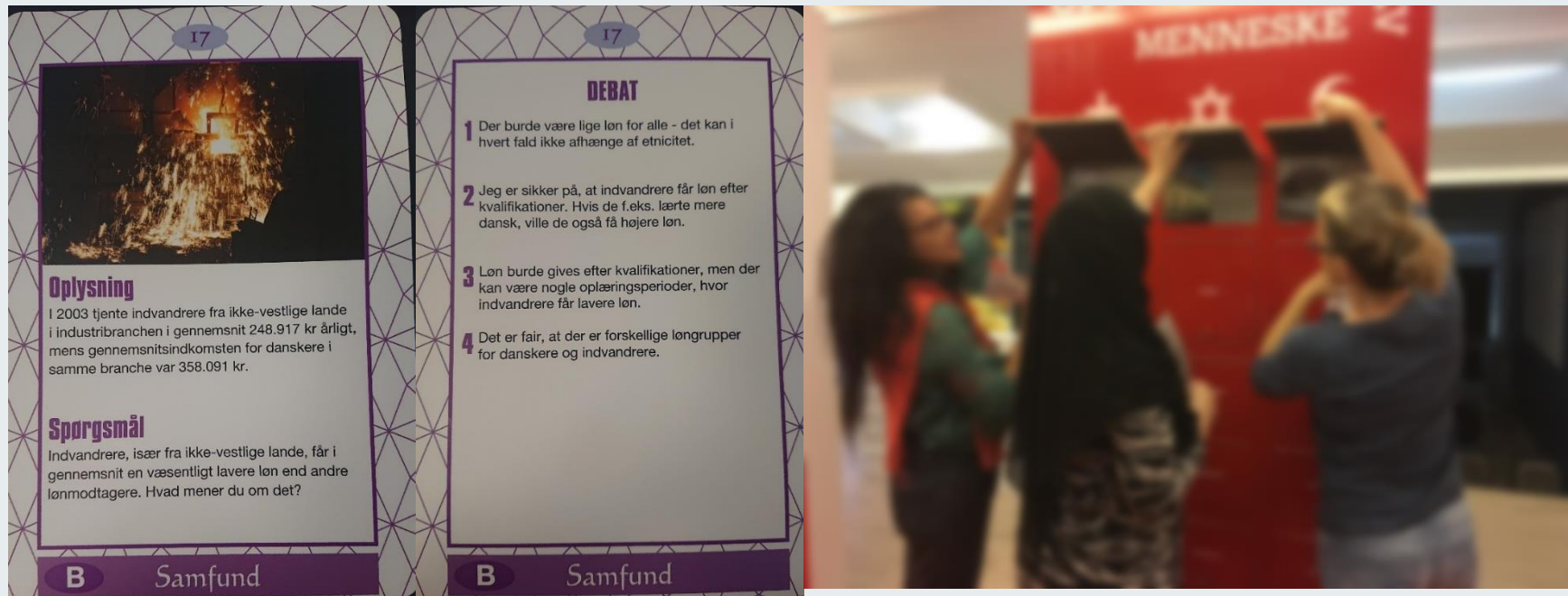
Afhænger meget af gruppens størrelse, klassens sammensætning, elevernes refleksionsniveau osv.

Jo ældre elever – jo mere diskussion.

Jo yngre elever – jo flere spørgsmål.

- Assimilation
- Segregering
- Integration
- Multikulturalisme

Formålet med spillet:

- Eleverne sætter deres holdninger på spil.
- De skal argumentere for deres meninger frem for ”bare” at lytte.
- De konfronteres med modstridende holdninger og skal forholde sig til disse.

Refleksionspause:

Hvad er fordelene og ulemperne ved at bede eleverne diskutere i grupper?

Hvad ville der mon ske hvis man bad dem svare individuelt?

Når holdninger overrasker (og gør ondt)

Problematikker:

Eleven lander på et felt, de ikke føler repræsenterer deres holdninger.

Eleven står alene med en holdning, hvor de andre i gruppen er enige.

Eleven føler sig forvirret af svarmulighederne.

Spillet er gammelt og ret bedaget.

Eleven kan føle sig presset til at svare ”de rigtige ting” ud fra gruppens dynamik.

Gode erfaringer:

Eleverne føler sig godt tilpas ved at skulle snakke holdninger og meninger, frem for at svare på ja/nej spørgsmål.

Eleverne føler, at de bliver taget seriøst.

De får et ansvar og bliver afkrævet et reelt, holdningsbaseret svar. De skal ikke please en underviser.

Hvad kan vi gøre?

Sætte trygge rammer for spillet – Et trygt sted for utrygge emner.

Det kan virke utrygt at skulle forsvare sin mening, men gennem spillet og den indledende forklaring, kan eleven føle sig tryk ved at ytre sin mening.

Eksempel – en elev er landet på et resultat som de bestemt ikke føler passer på dem. Hvad kan man gøre, så eleven ikke går derfra og er ked af det?

Hvor opstår diskussionerne?

Når det rammer privatsfæren.

- Sundhedssektoren, skole, privatlivet
- Arbejdslivet rammer dem ikke så tæt. Det er ikke så relevant for deres hverdag.

Når eleven kan se en diskussion, der direkte rammer eleven selv.

- Eks. brugen af udenlandske læger og sundhedspersonale.

Når det bliver politisk.

- ”bliver jeg stemplet af de andre hvis jeg svarer sådan?”

Hvis eleven ikke føler sig repræsenteret i svarmulighederne.

- Det skaber frustration når eleven bedes svare på et spørgsmål, men ikke

Museer må gerne vække følelser

Tak for at i
fortæller vores
historie. Det skaber
en masse følelser hos
mig, at se min families
historie.

Min farfar og farmor flyttede til
Danmark i 1970'erne. Min farfar
blev gæstearbejder serner kom min
farmor, og de fik en familie her.
De fik gode venner og arbejdede
hårdt for at give deres børn en
god fremtid.

~~Jeg er fra Somalia~~

Jeg er fra Somalia og mine
forældre er fra flykter
og jeg er født i Sverige

Ligestillingsdebatten og en curler

Marlene Kramm

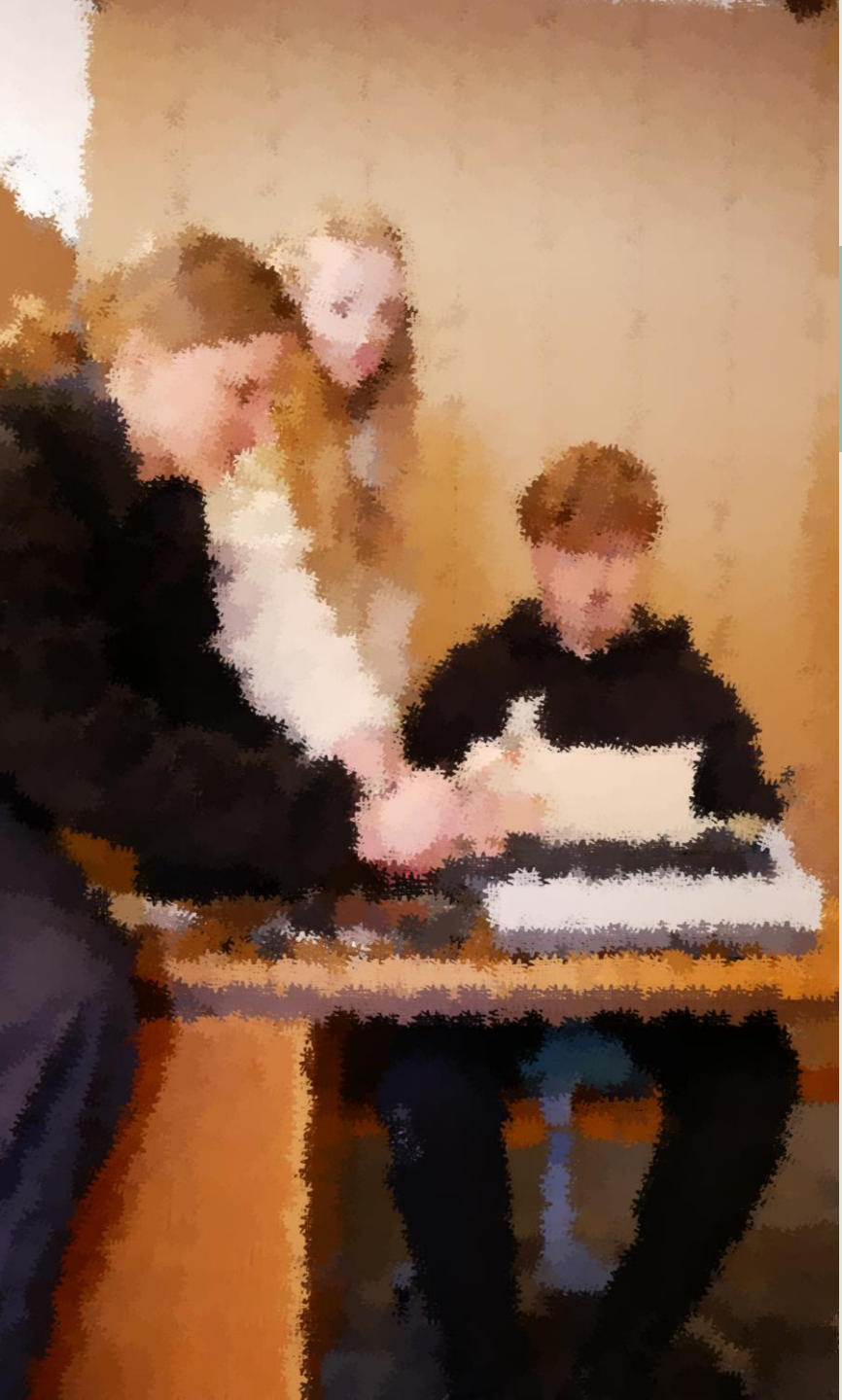

SKOLETJENESTEN
VIDENCENTER FOR EKSTERNE LÆRINGSMILJØER

***”Ej hvor er jeg ond,
jeg mener det jo slet ikke”***

Vi har undersøgt

- ① Hvad er fordelene ved at engagere eleverne følelsesmæssigt?
- ② Hvad er udfordringerne?

Relevant historie?

- ◈ Entreprenørskab
- ◈ Forbrugshistorie og reklamer
- ◈ Kønsroller og ligestilling
 - det engagerer de sig i! 💪

Værdilinje - Hvad er vigtigst i forhold til at behandle alle lige?

Drenggeord og pigeord

Konsekvenser for undervisningen

- ◊ Normativ gruppeinddeling – plads til alle stemmer
- ◊ Stramt undervisningsdesign
- ◊ Tydelig underviserrolle

Feministisk tilgang – lighed mellem alle køn

- ◆ Få øje på usynlige strukturer (og privilegier)
- ◆ Blive opmærksom på samfundets normer

- ◆ Er kvinders arbejde lige så meget værd som mænds?

Ligeløn?

Foto: Vagn Hansen/Ritzau Scanpix

Karl
30,44 kr.

Viola
24,94 kr.

Argumenter for og imod ligeløn

Arbejdsgiverne siger Kvinder er ikke så stærke som mænd.

Vi svarer Det hårdeste slæb har maskinerne taget. Råstyrken er ikke nødvendig ret mange steder. Og argumentet den manglende styrke halter. Den arbejdsgiver, der bobrejder os, at vi ikke kan løfte så meget, kan jo sjældent selv gøre det.

Forresten løfter kvinder meget - bare ikke på en gang. På Carlsberg løfter kvindelige bryggeriarbejdere op til 2,1 tons i timen. Men når det er os, der har styrken, betales den ikke. Så er det bare et tegn på manglende kvalifikationer. Det er som om, alt hvad vi kan, er manglende kvalifikationer.

Arbejdsgiverne siger Hvis kvinderne skal have ligeløn, så må mændene holde igen med deres lønkrav. (Solidaritet kalder Leif Hartwell det).

Vi svarer Arbejderne skal vel ikke lønne hinanden. Vore krav er krav til arbejdsgiverne, ikke til vore mandlige kolleger.

Det indledende trin til ligelønnen må være, at der først skabes en lavlønsgrense fælles for mænd og kvinder. Og at kvinderne bliver hævet op til denne grænse, skal ikke gå ud over mændene. De lavlønnede skal ikke holde pause.

Thomas Nielsen
(Politiken, 28. 5. -72)

Arbejdsgiverne siger Der er mange kvinder i de virksomheder, der producerer til eksport, og industrien kan ikke klare den udenlandske konkurrence hvis kvinderne skal have ligeså meget i løn som mænd.

Vi svarer Vi kender truslen om, at virksomhederne må nedlægges, hvis vi skal have mere iløn. Vi kender den altfor godt, men hvor er arbejdsgivernes beviser? Vi har aldrig set dem.

Vi vil ikke finde os i Hongkong-lønninger, for at tekstilindustrien fortsat kan konkurrere.

"Hvis befolkningen havde sagt nej (dvs. til EF), ville de danske virksomheders økonomi have været hårdt trængt, og der var ikke blevet råd til ligeløn. Nu har vi store muligheder for at få gennemført kravet." Thomas Nielsen (BT, 3. 10. -72)

Fabrikken går i stå
hvis kvinder ikke
arbejder der mere

Det er billigere at
flytte fabrikken til
udlandet hvis
kvinderne skal have
det samme i løn
som mændene

*"Ej hvor er jeg ond,
jeg mener det jo slet ikke"*

Der skal være plads til alle elever uden de oplever fordømmelse. Samtidig må vi insistere på at vi behandler hinanden ordentligt.

Det kan være hårdt at undervise i svære emner som køn, derfor kræver det også et godt sparringsfællesskab for underviserne.

EduLarp og historisk rollespil

Opmærksomhedspunkter

- ◆ With great power comes great responsibility!
- ◆ Vær opmærksom på debriefing

Take away

- ◆ Aktiver elevernes retfærdighedssans.
- ◆ Forebyg konflikter igennem undervisningsdesign så du slipper for at håndtere konflikter i undervisningen.
- ◆ Hvis der skal være en skurk i undervisningsdesignet, så tag ansvaret som museum.

Marlene Kramm
Undervisnings- og
udviklingsansvarlig
+45 41 37 92 53
mar@vestmuseum.dk

Ida Maria Skielboe
(orlov)
Formidlingsinspektør
+45 41 37 92 54
ims@vestmuseum.dk

Find værktøjer, inspiration og undervisningstilbud på
www.skoletjenesten.dk

Afrunding

Ane Riis Svendsen
Pædagogisk
Udviklingskonsulent
ars@skoletjenesten.dk

Lars Volf Jensen
Pædagogisk
Udviklingskonsulent
lvj@skoletjenesten.dk

Find værktøjer, inspiration og undervisningstilbud
på www.skoletjenesten.dk

